

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

wom
CZĘSTOCHOWA

JĘZYK POLSKI

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1- 26).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i polecenia.
4. Odpowiadaj własnymi słowami, chyba że w poleceniu określono inaczej.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
6. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
8. Rozwiązania innych typów zadań, np. wielokrotnego wyboru, na dobieranie, typu PRAWDA-FAŁSZ zaznacz w wyznaczonych miejscach w tabeli.
9. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
10. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--	--

Stopień: szkolny

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	Razem	
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	1	1	2	3	2	2	2	2	3	3	1	1	3	3	1	4	1	1	1	1	2	2	2	2	2	13	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																												

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego stopnia: 51.

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –

Tekst do zadań 1- 4.

Ernest Bryll

KOŁYSANKA DOMOWA

Szafo szafo rozłożysta
Weź nas na noc w swą opiekę
I ty też podłogo czysta
Bądź nam słońcem i uśmiechem

Łóżko nasze niewygodne
Zmień się w skrzydła do latania
I ty świeczko tłać ogniem
Wytrwaj z nami aż do rana

Klatko nasza zawieszona
Gdzieś na siódmym piętrze bloku
Bądź nam domem upragnionym
A ty windo daj nam spokój

Niechaj w rurach nic nie płacze
Niechaj dym odpłynie z miasta
W oknach krzywych jak zły pacierz
Niechaj błysnie dobra gwiazda

Ernest Bryll, *Kołysanka domowa*. [w:] *Wiersze*. Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1988, s.65.

Zadanie 1. (0-1)

Na podstawie całego wiersza wyjaśnij sens użycia w tytule słowa *kołysanka*.

.....
.....
.....

Zadanie 2. (0-1)

Określ poprawność stwierdzeń dotyczących wiersza. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

1.	Apostrofa występuje w każdej zwrotce.
2.	W 4. strofie wiersza autor posłużył się anaforą.
3.	Nadawca mówi o świecie ze zdziwieniem i rezygnacją.
4.	Trzecia zwrotka <i>Kołysanki domowej</i> jest napisana wierszem sylabicznym.

- A. Tylko stwierdzenia 1. i 3. są poprawne.
- B. Tylko stwierdzenia 2. i 3. są poprawne.
- C. Tylko stwierdzenia 2. i 4. są poprawne.
- D. Tylko stwierdzenia 3. i 4. są poprawne.

Zadanie 3. (0-1)

Nazwij rymy występujące w ostatniej zwrotce.

- a) ze względu na układ
- b) ze względu na stopień dokładności.....
- c) ze względu na rodzaj występującego akcentu (ilość rymujących się głosek)

Zadanie 4. (0-2)

Przekształć podane zdanie, zamieniając podkreślone wyrazy na zdania podrzędne. Pamiętaj o interpunkcji.

a) *I ty świeczko tląca ogniem wytrwaj z nami aż do rana.*

.....

b) *I ty świeczko tląca ogniem wytrwaj z nami aż do rana.*

.....

Zadania 5– 11 dotyczą powieści Doroty Terakowskiej, POCZWARKA.**Zadanie 5. (0-3)**

Przedstaw po dwa przykłady zmian pozytywnych i negatywnych, których w swoim życiu doświadczyli Adam i Ewa po narodzinach córki.

	Zmiany pozytywne	Zmiany negatywne
Adam	1.	1.
	2.	2.

	Zmiany pozytywne	Zmiany negatywne
Ewa	1.	1.
	2.	2.

Zadanie 6. (0-2)

Bohaterowie powieści w zetknięciu z Myszką doświadczali wielu uczuć. Odwołując się do treści książki, uzupełnij tabelę, podając różnych bohaterów.

Uczucie	Bohater, który go doświadczył	Przykład sytuacji
zakłopotanie/ wstyd		
współczucie		
zazdrość		
czułość		

Zadanie 7. (0-2)

Jakie znaczenie miał taniec w życiu Marysi? Odwołując się do powieściowych faktów, podaj trzy różne przykłady.

1. przykład
2. przykład
3. przykład

Zadanie 8. (0-2)

Podaj trzy tajemnice dotyczące dziewczynki, o których nikt nie wiedział oprócz niej.

1. tajemnica -
-
-
2. tajemnica -
-
-
3. tajemnica -
-
-

Zadanie 9. (0-2)

Wyjaśnij, jak Marysia swoim życiem potwierdziła zasadność wskazanych określeń.

Lp.	Określenie Marysi	Wyjaśnienie
1.	<i>muminek</i>	
2.	<i>Dar Pana</i>	
3.	<i>ruina planów</i>	

Zadanie 10. (0-3)

Napisz, jak Myszka zmieniała w swojej wyobraźni tworzone przez Boga elementy świata.

Lp.	Element świata stworzony przez Boga	Zmiany Myszkki
1.	<i>Ziemia już nie była naga i bezbronna, lecz przykryta tym <u>niezwykłym czerwonym futerkiem.</u></i>	
2.	<i><u>Kwadrat</u> był złocisty i mienił się takim blaskiem, że Myszka tylko z trudem, mrużąc oczy, mogła mu się przyglądać. <u>Trójkąt</u> miał chłodną barwę srebra.</i>	
3.	<i><u>Naga Kobieta w Ogrodzie</u> była jak żywa Barbie.</i>	
4.	<i>Dziewczynka przyglądała się <u>nieruchomej, obojętnej twarzy Adama</u> i [...] <u>obliczu Ewy, zastygłemu w grymasie wydatnych warg.</u></i>	

Zadanie 11. (0-3)

Dorota Terakowska w swojej powieści wykorzystuje biblijną Księgę Rodzaju. Odwołując się do treści książki, uzupełnij tabelę.

Lp.	Pojęcie	Sposób ukazania motywu w Biblii	Sposób wykorzystania motywu w <i>Poczwarcu</i>
1.		kusiciel Ewy; symbol zła, szatana, sił wrogich człowiekowi	
2.			pełen wątpliwości; niepewny, czy to, co stwarza, jest dobre; oczekujący pomocy od Myszki; przybiera postać Głosu; tajemniczy On
3.	drzewo życia		

Zadania 12 – 18 dotyczą powieści M. Wańkowicza, ZIELE NA KRATERZE.

Dziwne to było wychowanie – między Mamą i Tatą. Mama to miękkie ręce, Mama to melodyjny głos, to chuchanie na uderzone miejsce. Mama to samo dobro i sama przyjemność, coś, co dobrze jest mieć w każdej chwili życia koło siebie, dookoła siebie, gdzieś na horyzoncie.

A jednak równocześnie Mama to szereg praw, niezłomnych „pójściów spać”, okropnych „proszę to włożyć”, Mama to szorowanie ostrym ręcznikiem, to godziny odmierzone, żywot przyjemny, życzliwy, słoneczny, ale bez niespodzianek i zanadto świątobliwy.

Tata – całkiem co innego. Niebezpiecznie się nawijać, bo „Olbzym” nie ominie, żeby nie „kujknąć”. Czasem wpadnie, wyciągnie z łóżeczka, ryczy straszliwie, udając, że bije. „Mamaaa, b-y-y-y-je”, Matka wpada z pomocą, utula; łzy dzieciakowi z samego strachu sypią się jak groch. [...]

Bo ON jest straszliwie psotny; nie szczędzi i tortur moralnych. Sam dzwoni do drzwi wejściowych i kłóci się dwoma głosami – własnym i jakimś okropnym, starym, zachrypniętym, który przyszedł po dwie córeczki, bo przecież są niegrzeczne i przecież Tata go wzywał. Tata grzecznie tłumaczy, że się jednak rozmyślił, że może nie... Ale ten straszliwy zachryplec mówi, że skoro już był wezwany, to trudno. [...]

Mamie pierwszej nie dotrzymują nerwy i jak zwykle psuje zabawę: [...] że, dzieci kochane, nie ma nikogo – to Tatuś udaje.

Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993, s. 21- 22.

Zadanie 12. (0-1)

Na podstawie podanego fragmentu przedstaw przeciwstawne metody wychowawcze stosowane przez Wańkowiczów wobec córek.

Tata -

.....

.....

Mama -

.....

.....

Zadanie 13. (0-1)

W powieści każdy członek rodziny, każdy domownik, a nawet goście mają swoje przezdviska. Do postaci (1, 2, 3, 4) dobierz właściwe przezdviska (A, B, C, D lub E).

Bohater	Przedvisko
1. Krystyna	A. King
2. Melchior	B. Pyton
3. Marta	C. Królik
4. Zofia	D. Cielęcina
	E. Chłopek-Roztropek

Wskaż właściwe przyporządkowanie. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1D, 2C, 3A, 4B
- B. 1B, 2A, 3E, 4C
- C. 1C, 2A, 3B, 4D
- D. 1E, 2A, 3B, 4C

Zadanie 14. (0-3)

Udowodnij, że dom rodzinny kształtował charaktery Krysi i Marty we wskazanych obszarach. W każdym z nich podaj po jednym przykładzie.

- rozwój geograficzny -
-
- rozwój patriotyczny -
-
- rozwój czytelniczy -
-
- rozwój fizyczny -
-

Zadanie 15. (0-3)

Przedstaw po jednym argumentem uzasadniającym, że *Ziele na kraterze* reprezentuje wskazane gatunki literackie.

Teza	Argument uzasadniający
<i>Ziele na kraterze</i> to reportaż.	
<i>Ziele na kraterze</i> to gawęda.	
<i>Ziele na kraterze</i> to tren.	

Zadanie 16. (0-1)

Wyjaśnij metaforyczny sens tytułu książki M. Wańkowicza „Ziele na kraterze”.

-
-
-
-
-

Zadanie 17. (0-4)

W imieniu instruktora ze Szkoły Jazdy Froma napisz ogłoszenie zachęcające kierowców do udziału w wieczorze wspomnień *Trzej królowie jadą za gwiazdą nieznaną*. Wykorzystując informacje z powieści, podaj trzy niebezpieczeństwa, na które został narażony Kacperek.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18. (0-1)

Określ poprawność podanych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

1.	Opisując wyprawę rodziny na Kresy, autor wykorzystuje słownictwo gwarowe, aby scharakteryzować postaci literackie i oddać koloryt Litwy.	P	F
2.	Kiedy Tato udziela Tili rad na temat pisania felietonu, nadużywa terminów naukowych.	P	F
3.	We współczesnej polszczyźnie sformułowanie <i>ryknąć z konfuzji</i> to przykład archaizmu.	P	F
4.	Wyrazy <i>kujknąć, zachryplec, podmówił</i> to przykłady neologizmów.	P	F

Tekst do zadań 19 - 20.

Wojciech Ballon

SIELANKA O DOMU

1. A jeśli dom będę miał,
To będzie bukowy koniecznie,
Pachnący i słoneczny.
Wieczorem usiądę - wiatr gra,
A zegar na ścianie gwarzy.
Dobrze się idzie panie zegarze,
Tik tak, tik tak, tik tak.
Świeca skwierczy i mruga przewrotnie,
Więc puszczam oko do niej,
Dobry humor dziś pani ma. [...]

2. Gdy głosy usłyszę u drzwi
Czyjekolwiek, wejdźcie, poproszę.
Jestem zbieraczem głosów,
A dom mój bardzo lubi, gdy
Śmiech ściany mu rozjaśnia
I gędzby¹ lubi pieśni,
Wpadnijcie na parę chwil,
Kiedy los was zawiedzie w te strony,
Bo dom mój otworem stoi
Dla takich jak wy. [...]

Wojciech Bellon, *Sielanka o domu*.tekstowo.pl

¹ Gędzba – dawny ludowy instrument smyczkowy.

Zadanie 19. (0-1)

Jaki wygląd i atmosferę będzie miał wymarzony dom w utworze Wojciecha Bellona? Do każdego pojęcia dopisz po trzy określenia.

	Pojęcie	Cecha
A.	wygląd domu	<ul style="list-style-type: none"> • • •
B.	atmosfera domu	<ul style="list-style-type: none"> • • •

Zadanie 20. (0-1)

Oceń, które zdanie jest fałszywe. Zaznacz F we właściwym miejscu.

1.	W 1. części wiersza jest obecna onomatopeja.	F
2.	Ostatni wers części 2. ma charakter porównania.	F
3.	W obu częściach można odnaleźć personifikację.	F
4.	W części 2. zostały wprowadzone elementy rozmowy.	F
5.	W 1. części wiersza tylko w pierwszym, drugim i trzecim wersie występują epitety.	F

Zadanie 21. (0-1)

Wykonaj polecenia dotyczące zdania *Z powodu kradzieży mojej siostrze nagle przybyło wczoraj siwych włosów.*

A. Jaki typ podmiotu występuje w zdaniu?

- a) Logiczny.
- b) Domyślny.
- c) Szeregowy.
- d) Gramatyczny.

B. Ile okoliczników jest w zdaniu?

- a) Jeden.
- b) Dwa.
- c) Trzy.
- d) Cztery.

C. Jakimi częściami mowy zostały wyrażone przydawki?

- a) Przymiotnikiem i wyrażeniem przyimkowym.
- b) Rzeczownikiem i przymiotnikiem.
- c) Przymiotnikiem i zaimkiem.
- d) Zaimkiem i rzeczownikiem.

Zadanie 22. (0-2)

Uzupełnij luki w rodzinie wyrazów związanych z wyrazem *dom*.

A. dom → → domeczek

B. zdomowić się →

C. → bezdomny

D. domator →

E. po domu →

Zadanie 23. (0-2)

Uzupełnij zdania wskazanymi formami wyrazów podanych w nawiasie.

- Rodzice i dzieci często (drzeć- czas teraźniejszy) ze sobą koty.
- Oni (rozumieć- czas teraźniejszy) trochę po niemiecku.
- Latem wszyscy (ssać – czas teraźniejszy) lemoniadę przez słomkę.
- Weronika (mleć – czas przeszły) zboże na mąkę.
- Chłopiec (zejść – czas przeszły) ze ścieżki.

Zadanie 24. (0-2)

Na podstawie objaśnień uzupełnij podane związki frazeologiczne przymiotnikami pochodzącymi od biblijnych imion.

Objaśnienie	Powiedzenie
1. Nagość. strój
2. Informacje bardzo złe, tragiczne. wieść
3. Decyzja mądra, choć o zaskakującym sposobie rozstrzygnięcia. wyrok
4. Piętno zabójcy. znamię
5. Zapłata otrzymana za zdradę. srebrniki

Zadanie 25. (0-2)

Wpisz w kratkę odpowiednie litery tak, aby powstał prawidłowy zapis. Wyjaśnij zasady pisowni.

A. Hektor długo unikał starcia z mę nym Achillesem.

.....

B. Podczas wycieczki uczeń przyspo ył wychowawczyni wielu kłopotów.

.....

